© Selkokeskus

Vinkkaustunti: selkokirjallisuus

Ella Airaksinen

ella.airaksinen@kvl.fi

Selkokeskus

9.9.2026

Vinkkauksen ohjelma

Lukuintoa selkokirjoista

Selkokirjavinkkejä

Ajankohtaista selkokirjallisuudesta

Koonti ja kysymyksiä

© Selkokeskus

Lukuintoa selkokirjoista

© Selkokeskus

Viisi faktaa selkokirjoista

- Selkokirja on selkokielellä kirjoitettu kauno- tai tietokirja.
- Selkokirjan teksti rivitetään kapeaan palstaan.
- Selkokirjojen tarve on kasvanut voimakkaasti.
- Suomessa ilmestyy vuosittain noin 40 selkokirjaa.
- Selkokirjan tunnistaa selkotunnuksesta.

© Selkokeskus

Selkotunnus

- Selkokirjan tunnistaa selkotunnuksesta, joka on merkki siitä, että kirja noudattaa selkokielen periaatteita.
- Tunnus voi olla etu- ja/tai takakannessa.
- Selkokirja on eri asia kuin helppolukuinen kirja.

SELKO

LÄTTLÄST

© Selkokeskus

Selkokielen määritelmä

Selkokieli on suomen kielen muoto, joka on mukautettu **sisällöltään**, **sanastoltaan** ja **rakenteiltaan** yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi.

Se on suunnattu **ihmisille, joilla on vaikeuksia lukea** tai ymmärtää yleiskieltä.

© Selkokeskus

Ketkä voivat löytää lukuinnon selkokirjoista?

- Kaikki, joille yleiskielisten kirjojen lukeminen on vaikeaa tai mahdotonta.
- Selkokirjat mahdollistavat lukemisen ja lukutaidon kehittämisen henkilöille, joilla on esimerkiksi lukivaikeus, kehitysvamma, muistisairaus tai äidinkielenä jokin muu kuin suomi tai ruotsi.
- Selkokirjat sopivat myös lapsille, nuorille ja aikuisille, joilla on heikko lukutaito tai vain vähän mielenkiintoa lukemista kohtaan.
- Kuitenkin kuka tahansa voi lukea selkokirjan!

© Selkokeskus

Millä keinoilla selkokirjat sytyttävät lukukipinää?

- Selkeä ja toimintavetoinen juoni, jossa ei liikaa aukkoja.
- Tutut sanat ja helpot kielen rakenteet.
- Tarvittaessa asioiden ja vaikeiden sanojen selittäminen.
- Kirjan genreen ja lukijan ikätasolle sopiva sävy.
- Lyhyet lauseet ja virkkeet.
- Ilmavuus, pääasiassa yksi lause yhdessä rivillä.
- Lukemista tukevat ja lukemaan houkuttelevat kuvat.

→ Heikosti lukevalle kokemus siitä, että lukeminen on myös häntä varten.

© Selkokeskus

Miten innostaa selkokirjojen pariin kirjastossa?

- Selkokirjat mukaan teemanäyttelyihin.
- Erilliset selkokirjanäyttelyt.
- Selkokirjavinkit somessa.
- Selkokirjaesitteen jakelu.
- Selkokirjallisuuden lukupiirin järjestäminen.
- Selkokirjojen merkitseminen selkeästi esim. selkotunnuksen avulla.

Selkokirjanäyttely Käpylän kirjastossa Helsingissä.

© Selkokeskus

Selkokirjavinkkejä

© Selkokeskus

Selkokirjat Suomessa

- Vuosittain ilmestyy noin 40 uutta selkokirjaa eri kustantajilta.
- Yhteensä selkokirjoja on melkein 700 eli tarpeeseen nähden liian vähän.
- Selkokeskus ei kustanna selkokirjoja. Niitä julkaisevat esim. Avain, Haamu, Hertta Kustannus, Laatusana, Nokkahiiri, Opike, Oppian, Pieni Karhu, Reuna ja Tammi.

© Selkokeskus

Selkokirjojen aiheet

- Osa selkokirjoista kirjoitetaan suoraan selkokielellä ja osa on selkomukautuksia.
- Selkokielellä on julkaistu esimerkiksi
  - rakkausromaaneja
  - fantasiaa
  - dekkareita
  - kauhua
  - klassikoita
  - huumoria
  - scifiä
  - tietokirjoja

© Selkokeskus

Lapsille

Arkielämää

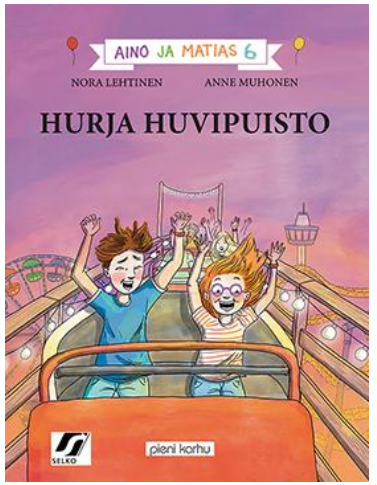
- Nora Lehtinen: Aino ja Matias -sarja (Pieni Karhu 2018–)
- Ari Sainio: Lukuretki (Opike 2021, myös tavutettuja tarinoita)

Tosi helppoa

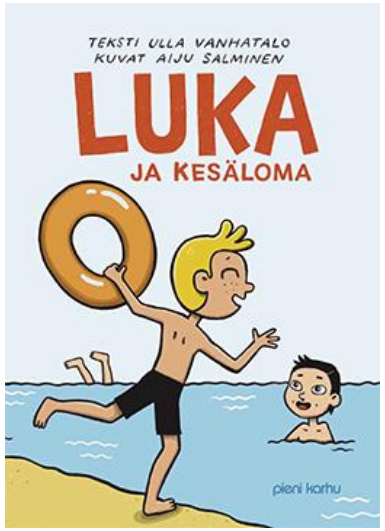
- Anu-Mari Salo: Mini-sarja (Opike 2021–)
- Ulla Vanhatalo: Luka-sarja (Pieni Karhu 2025–2026)

Tietoa

- Sari Kanala: Orava (Avain 2024)
- Silja Vuorikuru: Titanic – Maailman suurin laiva (Avain 2023)

© Selkokeskus

Ulla Vanhatalo: Luka (Pieni Karhu 2025)

Välitunti

Luka on koulussa.
Nyt on välitunti.
Luka ja Niilo ovat käytävällä.
Muut lapset ovat jo ulkona.
Käytävällä on paljon kenkiä.

Luka katsoo Niiloa.
Niilo katsoo Lukaa.
Sitten Luka ja Niilo katsovat kenkiä.

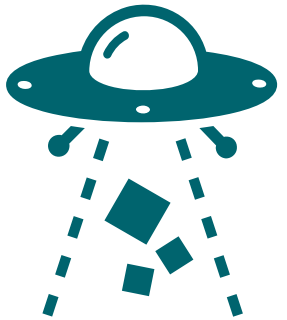
Luka ottaa yhden kengän
ja heittää sen vessan oveen.
Kops.
Sitten Niilo ottaa kengän
ja heittää sen vessan oveen.
Kops.

Luka ja Niilo heittävät monta kenkää.
Kops. Kops. Kops. Kops. Kops.

Joku kävelee käytävällä!

© Selkokeskus

Nuorille

Herättää ajatuksia

- John Boyne: Poika raidallisessa pyjamassa. Selkomukautus Tuija Takala (Bazar 2025)
- Siri Kolu: Hohtavat. Selkomukautus Satu Leisko (Tammi 2026)

Nuorten elämää

- Edith Arkko: Aurora/Eino ja Samira/Ninni (Hertta Kustannus 2024 ja 2025)
- Jukka Behm: Ihmepoika Leon. Selkomukautus Mirjami Häkkinen (Tammi 2025)
- Päivi Lukkarila (toim.): Kutsumaton vieras (Nokkahiiri 2025)

Tietoa

- Kari Hotakainen: Tuntematon Kimi Räikkönen. Selkomukautus Hanna Männikkölahti (Avain 2019)

© Selkokeskus

Aikuisille

Realismia ja huumoria

- Ilo elää (Opike 2023)
- Jasu Rinneoja: Kauno-sarja (Reuna 2017–)

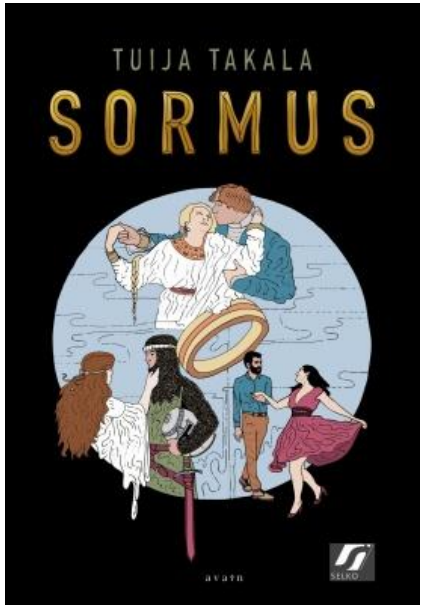
Romantiikkaa

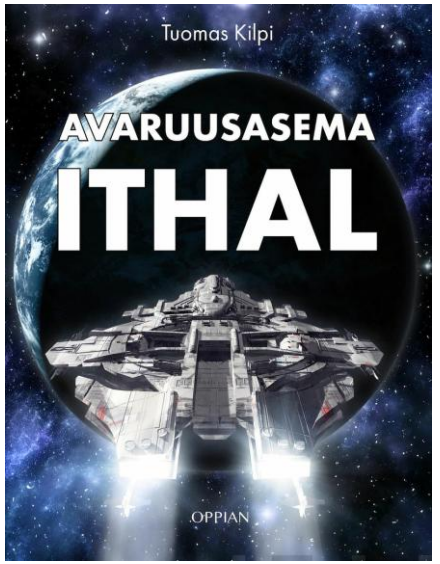
- Tuija Takala: Sormus (Avain 2022)

Scifiä ja kauhua

- Tuomas Kilpi: Avaruusasema Ithal (Oppian 2021)
- Marko Hautala: Pimeän arkkitehti. Selkomukautus Sanna-Leena Knuuttila (Avain 2022)

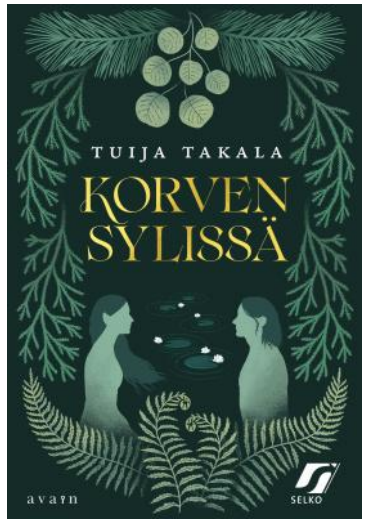
© Selkokeskus

Romantasiaa nuorilla ja aikuisille

- Satu Leisko: Ihmisenhaltija. Selkomukautus Satu Leisko (Avain 2024)
- Satu Leisko: Varjotarha. Selkomukautus Satu Leisko (Avain 2026)
- Tuija Takala: Korven sylissä (Avain 2026)

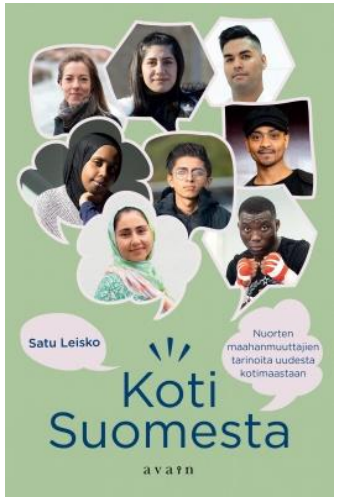

© Selkokeskus

Selkokirjoja suomen kielen opiskelijalle

- Satu Leisko: Tulin Suomeen (Avain 2018)
- Satu Leisko: Koti Suomesta (Avain 2020)
- Tuija Hannula: Toppatakin alla on sydän (Reuna 2018)
- Tuija Hannula: Minua varten ei tarvitse keittää (Reuna 2021)
- Tuija Takala: Hyvä päivä (Opike 2018)
- Tuija Takala: Niin metsä vastaa (Avain 2021)

© Selkokeskus

Satu Leisko: Tulin Suomeen (Avain 2020)

Sudarshan Bhandari

Nimeni on Sudarshan Bhandari,
mutta kaikki kutsuvat minua Sudariksi.
Olen kotoisin Nepalista
ja äidinkieleni on nepali.

Muutin Suomeen perheeni kanssa,
kun olin 12-vuotias.
Minulla on Suomessa isä, äiti, isosisko
ja pikkuveli.
Isäni tuli Suomeen ensin
ja perusti ravintolan.
Koko perheeni on töissä ravintolassa.

Nyt olen 18-vuotias.
Asun Helsingissä
ja opiskelen lukiossa.
Lisäksi valmennan jalkapallojoukkuetta.
Olen ylpeä valmentajan työstä:
se on oma saavutukseni.

sivu 85

© Selkokeskus

Tuija Takala: Hyvä päivä (Opike 2018)

Kahvilassa

Minulla oli koko päivän kiire.
Jo aamulla lähdin nopeasti kotoa.
Päivällä oli aikaa pieneen taukoon.
Lähdin kahvilaan.

Kahvilassa otin tarjottimen.
Laitoin tarjottimelle sämpylän.
Kaadoin kuppiin kahvia.
Sitten menin kassalle.

Avasin repun
ja etsin lompakkoa.
En löytänyt sitä mistään.
Nostin kaikki tavarat repusta.
Reppu oli täynnä tavaraa,
mutta siellä ei ollut lompakkoa.

Pakko se oli uskoa:
olin jättänyt lompakon kotiin.

© Selkokeskus

Suomen paras selkokirja -lista

- Selkokeskus etsi Suomen parhaita selkokirjoja äänestyksellä, jossa ääniä annettiin yhteensä 176 kappaletta 69:lle eri selkokirjalle.
- Parhaaksi kaunokirjaksi lukijat äänestivät Satu Leiskon Ihmisenhaltijan ja Tuija Takalan Sormuksen. Paras tietokirja oli Silja Vuorikurun Titanic – Maailman suurin laiva.
- Selkokeskuksen nettisivulla on esittelyt voittajakirjoista ja 30 parhaan kirjan lista: Selkokeskus – Suomen paras selkokirja.

© Selkokeskus

Aihe- ja genretoiveita kustantajille

- Mistä aiheesta tai genrestä tarvittaisiin lisää selkokirjoja?
- Mistä kirjasta pitäisi tehdä selkomukautus?
- Mille lukijaryhmille tarvittaisiin lisää selkokirjoja?
- Kirjoita Padletiin! Vien toiveita selkokirjojen kustantajille.

© Selkokeskus

Ajankohtaista selkokirjallisuudesta

© Selkokeskus

Tietoa selkokirjoista kirjastoille

- Selkokeskuksen nettisivuilla on tietopaketti selkokirjoista kirjastoille: vinkkejä siitä, miten kirjastot voivat edistää selkokirjallisuutta. Sivulla on kahden edellisen vuoden selkokirjoista lista, joka helpottaa kirjahankintoja.
- Sivuilla on myös paljon muuta tietoa selkokirjoista.
  - Selkokirjatietokanta, jossa kaikki suomenkieliset selkokirjat
  - Moniin selkokirjoihin on laadittu tehtäviä, jotka on koottu Tehtäviä selkokirjoihin -sivulle.
  - Selkokirjailijoiden ja -mukauttajien esittelyitä.

© Selkokeskus

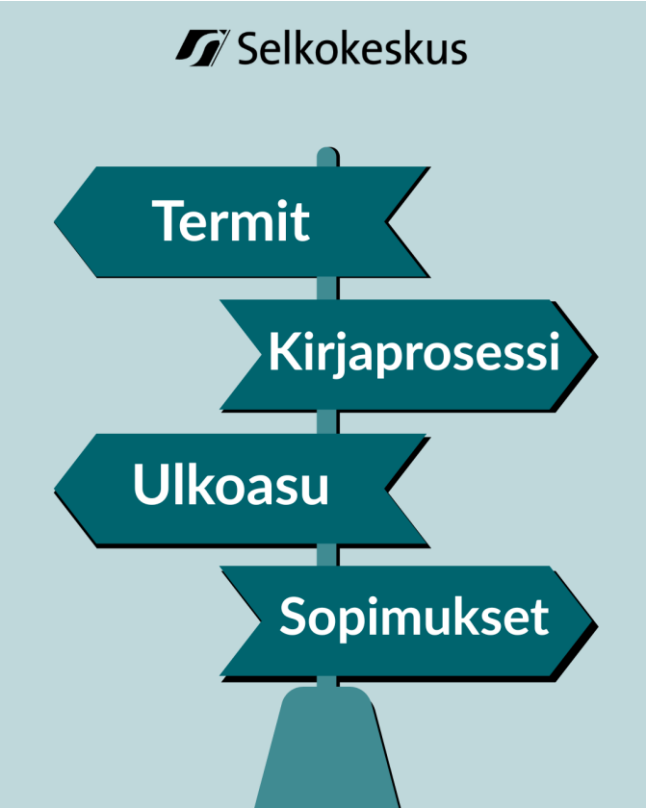
Onko kirjalla selkotunnus?

- Huom.! Ennen selkokirjan vinkkaamista kannattaa tarkistaa Selkokeskuksen kirjalistalta ja selkokirjatietokannasta, että kirjalla on selkotunnus.
- Markkinoilla on myös kirjoja, joita kustantaja nimittää selkokirjoiksi, mutta joilta selkotunnus puuttuu. Näiden kirjojen laadusta ei ole takeita.
- Selkokeskuksesta voi myös kysyä neuvoa, jos jostain kirjasta on epävarma.

© Selkokeskus

Uusi tietopaketti selkokirjojen tekijöille

- Olemme julkaisseet paljon uusia ohjeita selkokirjojen kirjoittajille, kuvittajille ja kustantajille sekä päivittäneet vanhoja ohjeita. Ohjeissa käsitellään muun muassa seuraavia aiheita:
  - selkokirjoihin liittyvät termit
  - polku selkokirjailijaksi
  - selkokirjan tekemisen prosessi
  - selkokirjan kirjoittaminen ja taittaminen
  - selkokieliset e- ja äänikirjat
  - selkokirjojen kustannussopimukset.
- Katso kaikki ohjeet: Selkokeskus – Ohjeita selkokirjojen tekijöille.

© Selkokeskus

Selkokirjaesite

- Selkokielisessä esitteessä on koottuna vuosien 2025–2026 selkokirjoja eri kustantajilta.
- Esite on Selkokeskuksen verkkosivulla. Siellä on myös aiempien vuosien esitteet, joista saa kirjavinkkejä eri-ikäisille lukijoille helposti.
- Uusi esite ilmestyy loppuvuodesta, ja sen voi tilata ilmaiseksi.

© Selkokeskus

Mitä kirjoja on tulossa?

- Tulevista selkokirjoista saa viitteitä tutustumalla Selkokeskuksen Myönnetyt apurahat ja avustukset -sivuun.
- Sieltä näkee minkä kirjojen tekemiseen selkokirjatyöryhmä on myöntänyt selkokirjallisuuden valtionavustusta.

© Selkokeskus

Helmet-lukuhaaste selkokielellä

- Helmet-kirjastot järjestävät vuosittain leikkimielisen lukuhaasteen, joka innostaa lukemaan erilaisia kirjoja.
- Haaste on tarjolla myös selkokielellä. Vinkkaamme haasteeseen sopivia selkokirjoja somekanavillamme kerran kuussa.
- Lisää tietoa on **Selkokielinen Helmet-lukuhaaste -sivullamme**.

© Selkokeskus

Klara-selkokirjapalkinnon ehdokkaat

- Klara-palkinto myönnetään ansiokkaalle lasten tai nuorten selkokirjalle. Ehdokkaat vuonna 2026 ovat
  - Annika Rautoman En fjäril under nyckelbenet (Schildts & Söderströms)
  - Ellen Strömbergin kirjoittama ja Riikka Tuohimetsän selkomukauttama Mehän vaan mennään siitä ohi (S&S)
  - Titta Kemppaisen Sotalotan kivi (Avain)
  - Silja Vuorikurun Nelosten tanssit (Avain)
  - Magdalena Hain kirjoittama ja Tuija Takalan selkomukauttama Sarvijumala (Otava).
- Lisää tietoa: [Lasten ja nuorten selkokirjallisuuspalkinto Klaran ehdokkaat on valittu | Kirjastot.fi](#).

© Selkokeskus

Tervetuloa Lastenkirjatreffeille!

- Miten lasten- ja nuortenkirjoista voisi kirjoittaa mediassa ja miksi se on tärkeää?
- Tervetuloa tapaamaan alan tekijöitä ja toimijoita monipuoliseen tapahtumaan, jonka ohjelmassa myös selkokirjallisuus näkyy hienosti.
- Maksuttoman tapahtuman järjestää lastenkirja-alan yhteistyöverkosto 11.11.2026 Annantalolla Helsingissä.
- **Lue lisää Lastenkirjainstituutin nettisivulta**.

Kuva: Sari Airola

© Selkokeskus

Selkokeskus somessa

- @Selkokeskus: Facebook ja Instagram
- Paljon kirjavinkkejä ja muuta ajankohtaista selkoasiaa.
- Selkokeskus jakaa usein myös muiden selkokirjavinkkejä.

© Selkokeskus

Koonti ja kysymyksiä

© Selkokeskus

Lue lisää selkokirjoista

- **Sukella selkokirjaan** (Ella Airaksinen ja Ari Sainio, Opike 2024)
- **Selkokieli – Saavutettavan kielen opas** (Leealaura Leskelä, Opike 2019)
- **Selkokirjoittajan tekstilajit** (Leealaura Leskelä, Auli Kulkki-Nieminen, Opike 2015)
- Selkokirjallisuus Selkokeskuksen verkkosivuilla

© Selkokeskus

Mitä haluaisit kysyä tai mistä haluaisit keskustella?

Selkokirjojen hankkiminen?

Lisää kirjavinkkejä?

Selkokirjojen aiheet?

Jotain muuta, mitä?

© Selkokeskus

Kiitos! ☺

- Kysyttävää selkokirjoista? Ota yhteyttä!
- ella.airaksinen@kvl.fi tai 050 309 8466

© Selkokeskus